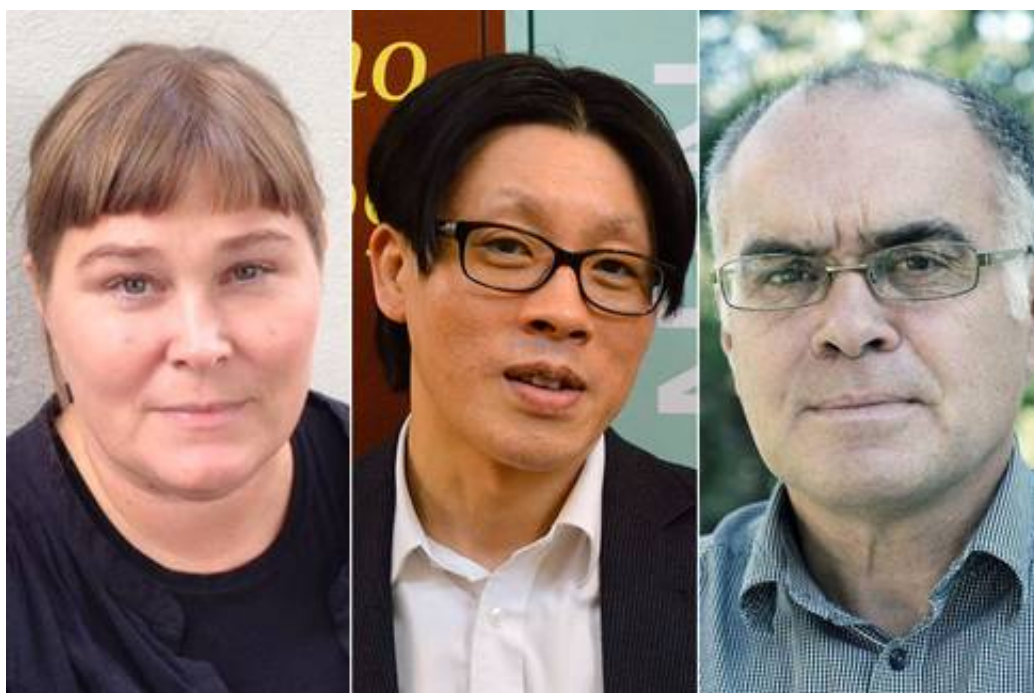

SvD OPINION

Även antirasister kan dela SD:s åsikter

Majoritetssvenskar längtar tillbaka till ett jämlikt Sverige och har svårt att möta framtiden och det nya mångfalds-Sverige. Det är tydligt i en ny studie där svenskar i Botkyrka intervjuats, skriver forskare vid Mångkulturellt centrum.

Nästa Föregående

27 augusti 2014 kl 23:24
Charlotte Hjerten-Cavallius, Tobias Hübinette och Leif Magnusson FOTO: PRIVAT

BRÄNNPUNKT | SD:S FRAMGÅNGAR

Många av deltagarna ger uttryck för en rädsla att den svenskhet som de identifierar sig med och känner sig hemma inom håller på att försvinna för alltid.

I vårens EU-val gick högerpopulistiska och högerextrema partier framåt med stormsteg och samlade över 20 miljoner röster och erhöll åtminstone 12 procent av mandaten i Bryssel. I Sverige lyckades SD trots ett lågt valdeltagande tredubbla sina röstsiffror jämfört med förra EU-vallet. Det är på lokal nivå som SD:s definitiva genombrott runtom i landet blir som allra tydligast; i över hälften av alla kommuner blev SD det största, näst största eller tredje största partiet.

FAKTA:

Studien

”Majoritetssvenskar i Storstockholm” som bygger på fokusgruppsamtal med ett 70-tal majoritetssvenskar bosatta i södra Botkyrka har genomförts av Mångkulturellt centrum på uppdrag av Open Society Foundations som en del i forskningsprojektet ”At home in Europe” och dess rapportserie om den vita majoritetsbefolkningen i sex städer i Västeuropa: Amsterdam, Berlin, Lyon, Manchester, Stockholm och Århus. Rapporten går att hitta på mkc.botkyrka.se

Botkyrka blev 2012 den första kommunen i landet där en majoritet av befolkningen har utländsk bakgrund. I södra Botkyrka (Tullinge, Tumba och Grödinge) bor cirka 45 000

Det betyder att det snart bara är i storstäderna som SD fortfarande är ett marginellt parti. Samtidigt räcker det inte med att stirra sig blind på SD:s röstsiffror för att förstå varför partiet växer inom framför allt majoritetsbefolkningen.

Situationen är nämligen betydligt mer komplex och mer oroande än så. Det indikerar vår nya studie som bygger på samtal med ett 70-tal majoritetssvenskar i södra Botkyrka, det område i Storstockholm där populistiska enfrågepartier har sitt starkaste fäste i huvudstadsregionen. I vår rapport "Majoritetssvenskar i Storstockholm" som publiceras på torsdagen, och som är den hittills mest djuplodande studien om svenskhet, segregation, mångfald och social hållbarhet, framgår det att stora delar av SD:s exkluderande syn på svenskhet delas av flertalet av majoritetssvenskarna i studien oavsett social bakgrund och partitillhörighet.

I våra samtal uttrycker även de som inte röstar på SD känslor, perspektiv och åsikter som normalt förknippas med SD i samma andetag som de säger sig vara antirasister och värna om mänskliga rättigheter. Synliga minoriteter beskrivs som något nästan väsensskilt, och här är det särskilt religiösa icke-kristna praktiker och avvikande klädsel som uppmärksammas. Det kan också handla om en stereotyp syn på så kallade "invandrarkvinnor".

Många av deltagarna ger uttryck för en rädsla att den svenskhet som de identifierar sig med och känner sig hemma inom håller på att försvinna för alltid. Det som förmedlas av majoritetssvenskarna i vår studie är en djupt rotad och utbredd ambivalens inför alla de som av dem inte räknas som svenskar till fullo samt en stark existentiell oro inför det mångfalds-Sverige som i dag är ett faktum.

Även de som säger att de är emot rasism menar att de aldrig skulle kunna bo i "invandrartäta" områden då invånarna där anses vara alltför annorlunda i relation till dem själva. Det handlar för flertalet majoritetssvenskar i grunden om att medvetet välja att bo och leva segregat och om en oförmåga eller en ovilja att omfamna det faktum att invånare i landet med någon form av bakgrund i särskilt Afrika, Asien och Sydamerika också är svenskar.

Bland majoritetssvenskarna i studien dominerar en svenskhet som visserligen ser sig som antirasistisk men som ändå fortfarande indirekt utgår från släktskap och ras. Det som framför allt förenar många majoritetssvenskar i studien är en stark längtan tillbaka till 1900-talets Sverige då de socioekonomiska ojämlikheterna mellan olika befolkningsgrupper var mindre än i dag. Det handlar om en längtan efter ett samhälle som föreställs ha varit mer solidariskt och jämlikt men som också var homogent och präglad av en likhetsnorm. Det tycks med andra ord handla om en svenskhet som å ena sidan exkluderar de som framför allt inte kan passera som vita, men som å andra sidan samtidigt ser sig som antirasistisk.

Det ska samtidigt understrykas att de allra flesta som deltog i studien

invånare varav de flesta är majoritetssvenskar. Här är den öppna arbetslösheten och ohälsotalet lägre än riksgenomsnittet samt gymnasiebehörighetsgraden högre.

Visa färre fakta

uttryckte en positiv inställning till att skapa ett socialt hållbart samhälle oavsett vilket parti de röstade på samt en välkomnande och inkluderande attityd exempelvis till nyanlända och papperslösa.

Det som skapar den här klyftan mellan majoritet och minoritet som är så tydlig i vår studie är i grunden den hypersegregation som råder inom både bostads- och arbetsmarknaden liksom i skolans värld och kanske än mer i vardagslivet. Att Sverige i dag i statistikens värld framstår som det mest segregerade landet i västvärlden kan varken förstås eller förklaras med att SD sägs vara ett regelrätt fascistparti eller med att dess väljare sägs vara fascister och rasister. Det är med andra ord knappast SD och dess väljare som har skapat denna extrema situation – det segregerade Sverige skulle högst sannolikt vara ett faktum även utan SD:s existens och SD:s väljare bor och lever vare sig mer eller mindre segregerat än andra majoritetssvenskar som aldrig skulle kunna tänka sig att rösta på partiet.

En fara med att utmåla en betydande och dessutom växande del av majoritetsbefolkningen som fascister och rasister är att de som sympatiserar med SD känner sig ännu mer utanför. I stället borde vi börja diskutera att de känslöstrukturer som driver SD:s väljare går att hitta bland många majoritetssvenskar och även bland dem som ser sig som antirasister.

Vi kan därför inte enbart ägna oss åt att stigmatisera och demonisera SD:s väljare. I stället måste vi försöka lyfta blicken och bekämpa den hypersegregation som i dag råder på alla upptänkliga områden i samhället mellan majoritetssvenskarna och minoritetsbefolkningen liksom marginaliseringen av särskilt de synliga minoriteterna. Bara så kan vi förändra det hypersegregerade Sverige och därmed även i förlängningen underminera SD:s väljarbas.

CHARLOTTE HYLÉN-CAVALLIUS

forskningsledare vid Mångkulturellt centrum och författare till rapporten
”Majoritetssvenskar i Storstockholm”

TOBIAS HÜBINETTE

forskare vid Mångkulturellt centrum, författare till rapporten
”Majoritetssvenskar i Storstockholm”

LEIF MAGNUSSON

verksamhetschef vid Mångkulturellt centrum
